

IX. Forskellige politiske spørgsmål.

1. International kontrol med atomenergien samt begrænsning af rustningerne.

(Dagsordenens pkt. 16 og 66).

5. plenarforsamling vedtog ved en resolution af 13. december 1950 at nedsætte et tolvmandsudvalg (bestående af sikkerhedsrådets medlemmer plus Canada) til at undersøge veje og midler, hvorved det af atomenergi-kommissionen og af kontrolkommissionen for rustninger udførte arbejde kunne koordineres, og til at afgive beretning om det formålstjenlige i at forene deres funktioner under en ny nedrustningskommission.*)

Tolvmandsudvalget afsluttede sit arbejde med på amerikansk forslag at vedtage en resolution til forelæggelse for 6. plenarforsamling, som gik ind for en sammenlægning af atomenergi-kommissionen og nedrustningskommissionen til en fælles nedrustningskommission, der skulle høre under sikkerhedsrådet; samtidig skulle de to nævnte kommissioner opløses.

Ved samtidige skrivelser af 8. november 1951 til generalsekretæren anmodede De Forenede Staters, Frankrigs og Storbritanniens repræsentanter om at få spørgsmålet om regulering, begrænsning og nedskæring af alle væbnede styrker og alle rustninger optaget på forsamlingens dagsorden. Dette godkendtes af forsamlingen, der henviste de to spørgsmål til 1. udvalg, hvor de toges op til samlet behandling den 19. november 1951. Generaldebatten strakte sig over en halv snes dage og gav anledning til en række indlæg fra stormagternes side, samtidig med at de fremsatte deres resolutionsforslag. Det af De Forenede Stater, Frankrig og Storbritannien fremsatte forslag indeholdt fire hovedpunkter, som fremhævet af De Forenede Staters udenrigsminister:

1. en international fortegnelse over rustninger og væbnede styrker med kontrolering af de afgivne oplysninger; 2. nedrustning til nærmere aftalte højder; 3. forbud mod atomvåben og 4. indførelse af garantier. Det ind-

befattede endvidere oprettelsen af den ovennævnte nye nedrustningskommission.

Efter nogle dages diskussion om dette forslag tog den russiske udenrigsminister ordet og kritiserede forslaget, som han fandt ikke frembød noget nyt. Han stillede seks spørgsmål til vestmagterne om, hvorvidt de var villige til at gå med til en række nærmere angivne nedrustningsforanstaltninger og forbud mod atomvåben, specielt med et kontrolorgan hørende under sikkerhedsrådet. Han fremsatte samtidig en række ændringsforslag til tremagtsforslaget af så indgribende art, at de ganske forandrede forslaget i overensstemmelse med de fra russisk side under generaldebatten i forsamlingen udtalte synspunkter.

Fra britisk side imødegik man den russiske kritik ved påvisning af det nye, forslaget indeholdt, og gjorde indgående rede for de synspunkter, der begrundede dette. Den britiske delegerede, Selwyn Lloyd, benægtede, at den foreslåede kontrol ville være uforenelig med den nationale suverænitet, og fandt ikke noget virkelig konstruktivt element angående kontrolspørgsmålet i den russiske udenrigsministers tale. Med hensyn til de stillede spørgsmål udtalte han bl. a., at resolutionsforslaget indeholdt en uforbeholden erklæring i favør af et ubetinget forbud mod atomvåbnet og anviste en streng international kontrol dermed. Det var urealistisk at foreslå, at det nye udvalg skulle forelægge en plan om forbud og kontrol inden 1. februar 1952. Han fremhævede, at tremagtsforslaget gik endnu videre end den fra Sovjetunionens side foreslåede kontrol med atomenergien, og erklærede, at vestmagterne burde acceptere oprettelsen af et internationalt organ til kontrol af nedrustningen, men om dette burde ske under sikkerhedsrådet, måtte afgøres senere. Det foreslåede kontrolorgan ville opfylde alle de fra russisk side stillede betingelser, og man burde acceptere, at dette kontrolorgan straks efter

*) Se beretn. 5. plenarfors. s. 27.